Reg No. M. 3152.

జమీన్ రైతు

నెల్లూరు నుండి ప్రతి శుక్రవారము వెలువడును

సంపుటం 4
సంచిక 6.

26-10-1934 శుక్రవారము.

సం॥చందా రు 4-0-0.
విడిప్రతిక 0-0-6.

కొరడా దెబ్బలు

(విమర్శ రాయుడు).

నెల్లూరుబోర్డు సీట్లు 3 కాళీపడ్డాయి, ఒకదానికి కేశాల లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారు పోటీ చేస్తున్నారు. సుబ్రహ్మణ్యనాయుడుగారు [illegible] ఉపసంహరించుకున్నారు. ఆమాటకుంటేనే, ఇంతా విచారించటంలోనే రెడ్డిగారు జిల్లాబోర్డు కంట్రాక్టరుగా ఉండే చిన్న నేరం ప్రాసిక్యూషను చేశారట [illegible]. [illegible] కోసం [illegible] రేసైనా చెయ్యవచ్చునని [illegible] కంట్రాక్టులు [illegible] రెడ్డిగారు [illegible] చెప్పుకోవడం [illegible]. ఇది [illegible] చెప్పేమాట గాని [illegible] చెప్పేది కాదంటోయి.

* * *

ఎక్కడలేనివిధానా ఎలెక్షన్లు [illegible], గుంటూరులో రంగా ప్రక్కనే సివాడే [illegible] రామయ్యగారి ప్రచారకులం చెప్తున్నారట. రామయ్యగారి స్వంతనియోజకవర్గంలో, స్వంత తెనాలి తాలూకాలోనే నాటికి 80 ఓట్లు [illegible] ఇతర తాలూకాల [illegible] చెప్పేదేమంటే. తాను ఎవరిచేత నెల్లూరులో సాక్ష్యం చెప్పించాడో వారంతా కాంగ్రెసులో పనిచేస్తుంటే నెల్లూరువారు రామయ్యను ప్రశ్నించారట. రామయ్యగారు సమాధానం చెప్పలేక తెల్లబోయున్నారు పాపం.

* * *

రామయ్యగారి ప్రచారకులొకరు నెల్లూరుజిల్లాలో ఒక గ్రామానికి పోగా రామయ్యగారెవరు [illegible] అడిగితే బి. ఎ. [illegible] [illegible]. గ్రామస్థులు [illegible] [illegible] ప్రచారానికెట్లా వచ్చారయ్యా అని ఆక్షేపించి రంగా, రామయ్యగార్లకుండే తేడా గ్రామస్థులే ప్రచారకునికి బోధించారట. "మీరు చెప్పే [illegible] రంగాగారికంటె రంగాగారికే ఓటివ్వమ"ని చెప్పి పంపేశారట. ఈలాటి [illegible] ప్రక్కనా [illegible] [illegible] కాంగ్రెసు [illegible]!

* * *

[illegible] గారి [illegible]. [illegible] గారిని [illegible] ప్రచారం చేస్తున్నారు. [illegible] కాంగ్రెసు [illegible] విరమించుకోవడం [illegible]

[illegible] ఇతరులు ఆక్షేపిస్తే వాదించటానికి [illegible] ఏకాంటుకు చెప్పారు. అంతట ఏకాంటు ఆక్షేపించారట. అంతేగాని రంగాకు ఈనాడవేమి తెలియదట.

* * *

ఈ పదవర్ణాన్ని పురస్కరించుకొని [illegible] ఈశ్వరపుట్టించి తనకు సాయం చేయిందుకోవాలని రామయ్య పొట్టివారు ప్రయత్నించారట. ఈ యుద్ధంలో వీరికి లొంగుతారా? [illegible] రామయ్యకు నేను పనిచేస్తానా రంగాకే చేస్తానుగాని, అని అన్నాడట. [illegible] వ్యక్తి [illegible]

గేయము

ఓటర్లకు హెచ్చరిక.

(దాసరి వెంకటసుబ్బారావు.)

పూరించుచున్నాడురా-రంగన్న-పూరించుచున్నాడురా
పూరించుచున్నాడు-భూమిపాంచ జన్యంబు
ఆధాటికెవరొడ్డ-గలవారు లేరురా
ప్రతిపక్షులంతాను-వెన్నిచ్చినారురా ॥పూ॥

ముంగొంగు బంగారురా-రైతులకు-ముంగిటనె కన్పించురా
స్వార్థాభిలాషలకు-శమనుండు మాడంగ
ప్రజలక్షేమమెంగోరు-పారమార్థికుడితడు
ఇతనికికే ఓటివ్వరా-సోదరా-ఇతనికంటె లేడురా

రైతుకోడంటారురా-రంగన్న-రైతుపక్కంటారురా
రైతులేకుంటేను-రాజ్యమే లేదంటు
రైతును లెగ్గొట్టి-రాజ్యమెక్కిస్తాను
ఇతనికే ఓటివ్వరా-సోదరా ఇతనె రైతునకిక్కురా

స్వార్థపరులను కలియురా-సోదరా-స్వార్థ మింతేనే మెరుగురా
స్వార్థకాంక్షులపుట్ట-జస్టీసుపక్షంబు
పోటీకనిల్చింది-ధాటిగా నిలబడి
రంగకే ఓటివ్వరా-సోదరా-రంగకంటె లేడురా

ఓటివ్వమంటారురా-రామయ్య-ఉత్తముణ్ణంటారురా
[illegible]మోహించి-రావుబహాదుర్ పొంది
సాటిజస్టీసులో-సభ్యుడైనాడురా
ఇతనికే ఓటీకురా-సోదరా-ఇతడు రైతుకు వైరిరా

బొబ్బిలికొకన్నాడురా-రైతులకు బొబ్బతెకాన్పించురా
నిబ్బరంబుగ రైతు నిల్వలేకున్నారు
బొబ్బిలిని బెబ్బులి-ప్రోత్సహించెను రంగన్న
ఇతనికే ఓటివ్వరా-సోదరా-ఇతడె [illegible]రా!

[illegible] ఒకచేళ కాంగ్రెసోళ్ళను ధిక్కరించి నామినేషన్ వేసినంతమాత్రాన ఒకవ్యక్తి త్యాగం చేసిన కాంగ్రెసువాదు జస్టీసుకు లోబడతాడా! వారి తెలివితక్కువ కాకుంటే.

* * *

వెంకటగిరి కొత్త దివానుగారు ఎలక్షన్లలో తాను, తన క్రింది ఉద్యోగులు జోక్యం పుచ్చుకోము అని వచ్చిన కొత్తల్లో ప్రామిస్ చేశారు. కథ ఎల్లా ఉంటుందో అసెంబ్లీ ఎన్నికల్లోకదా చూడాలి. ఉద్యోగస్థులకంతా రామయ్య చౌదరిగారికి పని చెయ్యాలనిపించట్లు తాపీయలు పుట్టాయంటున్నారు. దివానుగారికి తెలుసునో తెలియదో? దివానుగారికి తెలుపకనే [illegible]పల్లివారు యిట్టి ఉత్తరువులు సాదరు చెయ్యడం ఇక్కడ సర్వత్ర. ఎలెక్షన్ ఆఫీసరు [illegible]పల్లివారిన్నపోర, నాయుడుపేటలో దివాన్‌గారి ఎరుకలేకుండా [illegible] ఉద్యోగస్థుల అపాయంటు చెయ్యడం సర్వత్ర దివానుకు తెలిసి ఊరకుండడం జరిగింది గా!

* * *

నాయుడుపేట యూనియన్ ఎలెక్షన్‌లో [illegible]పల్లివారి ఎలెక్షన్ అక్రమాన్ని సరిగా అమలుపరచనందుకు కమిష్నర్ ఇన్‌స్పెక్టరు నోకర్ని డిస్‌మిస్ చేశారట. తాలూకా జమానులు ఓటర్లు కానందున 4 గుర్ని తీసేసి ఓటర్లుగా ఉండే వాండ్లను 4 గుర్ని అపాయింటు చేశారట. ఇది దివానుగారి అనుమతితోనే జరిగిందని ఊహించవచ్చునా?

* * *

నోంచేటయనలోకసభ్యులు గాంధీగారు ఎలెక్షన్ను [illegible] ప్రోత్సహించినా పట్టాభి మాత్రం [illegible] ఉన్నారు. దంపుడుబియ్యం అక్రమాన్ని ఎంచినా [illegible] బయట్టేసున్నా యిగాని పట్టాభిగారి అక్రమాన్నించి పలుకుబాడ [illegible] రావడంలేదు.

రీసెటిల్‌మెంటు పనులు నిలుపుదల చేయవలయునని కోరయున్నది.

[illegible] రీసెటిల్‌మెంటు పను లన్నిటిని నిలుపుదల చేయవలెనని ప్రభుత్వమును [illegible], శ్రీయుతులు యన. [illegible] [illegible] ప్రతి [illegible] కోరుచున్నారు.

…డి సెటల్ మెంటు ఘోరము

2-వ దఫా సెటల్ మెంటు చేయబూనుట

రు 7 లు శిస్తు రు 21 లుగా హెచ్చింపగోరుట

$3^{1/2}$ లక్షలు ఖర్చులు రైతుల నెత్తిపై బడుట

రైతులు భరింపలేక అల్లాడుచున్నారు

పర్లాకిమిడి అక్టోబరు 18:—
(స్వ. విలేఖరి)

పర్లాకిమిడి ఎస్టేటులో యిప్పుడు రికార్డు ఆఫ్ రైట్సు జరుగుతూవుంది. ఇప్పుడున్న శిస్తులు రూపాయికి మరిరెండు రూపాయలు హెచ్చుచేసి ఇప్పుడున్న శిస్తులు మూడింతలు చేస్తూ శిస్తులు సెటల్ మెంటుకు ఎస్టేటువారు కోరుతున్నారు.

ఈతాలూకాసుమారు 1830 సంవత్సరంనుంచి 1912 వ సంవత్సరం వరకు (మధ్య మధ్య కొద్ది సంవత్సరాలు తప్ప) కోర్టుఆఫ్ వార్డ్సువారి పాలన క్రింద వుండెను. ఆరోజులలో అప్పటికే చుట్టుపట్లవున్న గవర్నమెంటు తాలూకాలలోని పద్ధతులు యీ తాలూకాలోకూడా అమలులోపెట్టి అప్పటికలక్టర్లు, మేనేజర్లు ప్రయత్నించినారు మొట్టమొదట సెటల్ మెంటు జరిగిన జమీందారీలలో యిది ఒకటి.

బ్లాకు సర్వే, సెటల్ మెంటు.

ఈజమీందారీ మొదట 1860-67 సంవత్సరాలలో గవర్నమెంటు సర్వే పార్టీవారివల్ల సర్వే చేయబడ్డది. కాని యిది ఆసామివారి సర్వే కాదు, బ్లాకు సర్వే. ఒక్కొక్కరకం భూమి యావత్తు ఒక బ్లాకుగా సర్వేచేసి, ఆమొత్తం భూమియొక్క శిస్తుకు ఆభూమిని అనుభవిస్తున్న అందరకు ఒకమొత్తం పట్టాయిచ్చి సమిష్టిగాను వ్యష్టిగాను కూడా అందరు బాధ్యులుగా చూస్తా వుండేవారు. 1867 లో తాలూకా మొదట సెటల్ మెంటు జరిగింది. యీ సెటల్ మెంటు ఫలితంగా జమీందారుకు లక్ష సలువైతొమ్మిది వేల తొమ్మిదివందల ఎనభైరెండు రూపాల శిస్తు హెచ్చింది. అంటే నాటికి డెబ్బయి హెచ్చింది.

రేట్లు హెచ్చునిగోల.

యీ సెటల్ మెంటు జరిగినప్పుడు భూములకు తరములు నిర్ణయించినారు. పల్లభూములకు రు7, 5-12-0, 4-8-0, 3, 2 లుగా అయిదు తరాలున్ను, మెట్టకు రు 3,2, 1-8,1,0-12-0 గా ఐదు తారాలున్ను ఏర్పాట్లు చేసినారు. యీ తరాలు అప్పుడు గిరి భూములలో గవర్నమెంటు రేట్లకన్న చాలా హెచ్చుగా నిర్ణయించడంచేత ప్రజలు పట్టాలుపుచ్చుకోక చాలా మొరలు పెట్టినారు. కొంతమంది ఆరేట్లు భరించలేక తమ భూములను విడిచిపెట్టడానికి కూడా సిద్ధపడ్డారని, పట్టాలను జారీచెయ్యడానికి వచ్చిన చిన్నకలెక్టరుగారు రిపోర్టు వ్రాసినారు. ఇంకో కలెక్టరుగారు యీ తరాలు చాలా హెచ్చునన్ని యీరేట్లు విధించిన పై రైతులు పన్నులు చెల్లించలేక బకాయి వుంచేస్తున్నారని, తాలూకాలో రైతులు చాలా బీదస్థితిలోవున్నారని చివరకు కాపురం వుండడానికి మంచియిల్లయినా కట్టుకోలేకుండావున్నారని, యీరేట్లు కట్టవలసివచ్చిన పదేళ్లలో రైతుల భూములన్ని సాహుకార్ల చేతులలోకి పోయినా యని, వ్రాసినారు. "నేనురైతులలో చాలాభోగట్టాలుచేసాను. కాని ఎక్కడకనుక్కున్నా వచ్చిన జవాబు ఏమంటే ఎస్టేటులో 16000 మందిరైతులలోను కొద్దిమంది మాత్రమే భాగ్యవంతులు, ఏ వెయ్యిమందో అప్పులులేకుండా వున్నారు. కాని తక్కిన పదిహేనువేల మంది అప్పులలో మునిగివున్నారు అని వ్రాసినారు.

ఆసామివారి సర్వే.

ఇంత దుర్భరంగా అప్పుడు నిర్ణయించిన యీ రేట్లు 1867 నుండి నేటివరకు మారకుండా అమలులోవున్నాయి. 1880 లో ఒక ఆసామీ వారీ సర్వే జరిగిందికాని అమలులో పెట్టలేదు. రేట్లు మార్చలేదు. 1906-7 సంవత్సరాలలో ఆసామివారీ పట్టాలు యిచ్చారుగానియీరేట్లే అమలులో వుంచేరు. ఎస్టేటు ల్యాండు చట్టంపుట్టిన తరువాత 1910 లో జరిగిన సర్వే తరువాత యిచ్చిన పట్టాలలోకూడా యీరేట్లేఅమలులోవున్నాయి. 1923 లో రివైజుడు పట్టాలు యిచ్చినప్పుడు కూడా యీరేట్లే అమలులోవున్నాయి.

తిరుగా సెటల్ మెంటు.

ఇదివరకు యిన్నిమార్లు సర్వేజరిగినా ఎస్టేటులో రికార్డు ఆఫ్రైట్సు ఎన్నడు జరగలేదు. అందుకోసం 1925 లో జమీందారువారు దరఖాస్తు చేస్తూ సెటల్ మెంటుకు కూడా దరఖాస్తు చేసినారు. గవర్నమెంటువారు రైతులను అడగకుండానే 1927 లో ఆర్డరు యిచ్చినారు. 1927 లో స్పెషల్ రివెన్యూ ఆఫీసు యీవూళ్లో స్థాపించినారు.

రు 3 1/2 లక్షల ఖర్చు.

రైతులు కోరకపోయినా, రైతులను అడగకపోయినా, వారి అనుమతిలేకపోయినా స్పెషల్ రెవిన్యూ ఆఫీసు ఖర్చులలో సగం రైతులవద్ద వసూలు చేస్తూవున్నారు. యిప్పటికి షుమారు లక్ష యాభైవేల రూపాయలు రైతులవల్ల వసూలు చేసినారు. యింకా మరిరెండు లక్షల రూపాయలు వసూలు చేయడానికి (ఇప్పటికి అయిన ఖర్చులు. యికముందు ఇంకా ఎంతఖర్చో!)వున్నదట. యీ ఆర్థిక మందం రోజులలో అసలు శిస్తులుకట్టే దానికే రైతులు యిండ్లలో మిగిలివున్న పుస్తె పూస అమ్ముకుంటూవున్న రోజులలో, జీవనాధారాలైనా రైతులు కోలుకోలేకుండా వున్న యీ రోజులలో, రైతులవల్ల యింతడబ్బువసూలు చేసినారు. ఇంకా వసూలు చెయ్యబోతున్నా…

మనలో మాటలు.

(సర్) అంటే సౌత్ ఇండియన్ రైల్వే కంపెనీ అని హాస్యాస్పదంగా గద్దె రంగయ్య నాయుడుగారు చెప్పారు. వాకో అర్థం తోస్తుంది. "యస్. ఐ. ఆర్." అంటే సర్వెంట్సు ఆఫ్ ఇండియా రైవల్సని. అంటే భారత దేశపు విరోధుల భ్రుత్యులని. దీనికి సోషానాలే మన రావు బహద్దూరూ, దివాను బహదూరూ. ఇల్లాంటి అభ్యర్థులకి ఓట్లిచ్చి కాసన సభల కంపిస్తే మనగోతిని మనం త్రొవ్వుకొన్నట్లేగా! ఓటర్లంతా వీటిని గుర్తించి ఈతోకలుగాని కొమ్ములుగాని ఉన్నవారికి వోట్లివ్వకండి. కొమ్ములుంటే పొడుస్తారు కాదండీమరి. తోకుంటే కొడతారుగా. ఈవిషయాన్ని ఎన్నికలలో మరవకండా!

* * *

క్రిందటిసారి రావు బహద్దూరు కొసరాజు రామయ్యగార్ని గురించి విపులంగా వ్రాసాను. రెండు ముక్కల్లో వారి జాతీయతను ముగిస్తాను. వెనుక ప్రజలందరూ సత్యాగ్రహ సమరంలో నిమగ్నులై అష్ట కష్టాలు పడుతుంటే వారిపైలాఠీచార్జీ ప్రయోగింప సలహానిచ్చినది వీరిజాతీయత. వీరికి రావు బహద్దూరును సంపాదించినది జాతీయత. జస్టీసు పార్టీ సభ్యుడుగా ఉండి, పక్షనాయకుడయిన బొబ్బిలి పాదసాన్ని ధిక్కన్న అభ్యర్థిగా నిలబెట్ట బడ్డ రామయ్యగార్ని వీరో అదృష్టం వశాత్తు కలుగుచు చెడిన కాంగ్రెసువార్లోకూడాన్ని, భావాలులేకున్నా భావయ్యను రాబట్టి తెలివిలేకపోయినా భలిష్టులని చేరకిపి ఖద్దరుదుస్తులు వేసుకొన్నంత మాత్రాన జాతీయాభ్యర్థని ప్రకటించుకొని ప్రజల్ని మోసగించదలచిన వీరు ప్రజాసేవ చేస్తారని ఎవరునమ్ముతారు?

* * *

తొమ్మిదేళ్లపాటు తాలూకా బోర్డు మెంబరయిన రామయ్యగారొచ్చి వెనకటి ఎలెక్షను జిత్తులన్ని ఉపయోగించి రంగాగారిని ఓడించాలంటే సాధ్యమౌతుందీ. గుంటూరులో లేవని నెల్లూరులో, నెల్లూరులో లేవని గుంటూరులో తప్ప వేరే వీరికి ఓట్లివ్వమని చేసిన ఉపన్యాసాలుకాని, వీరి ఆనమాలుకాని, రేపు అసెంబ్లీలో చేసే పనిని గురించి గాని చెప్పకపోవడం పోలేదింతవరకు. ఈఎలక్షను జిత్తులు తాలూకాబోర్డు ఓటర్ల దగ్గర కాని, 50 రూపాయిలు ప్రభుత్వపు శిస్తును చెల్లించి కాస్త విజ్ఞానం కలిగిన ఆ సెంబ్లీ ఓటర్ల దగ్గరా. "నేనూ ఏసెంబ్లీ ఓటరనేగా. ఆ విజ్ఞానం నాకు లేదేమి" అంటే దానికేవరేమి చేస్తారండీ? చేసుకొన్నవారికి చేసుకొన్నంత మహాదేవ.

* * *

రామయ్యగారి అసెంబ్లీ అభ్యర్థిత్వంకాదు కానీ పండంటికాంగ్రెసువారిని పాడుచేస్తున్నారు. ఎంతో వృద్ధిలోకిపోయి దేశసేవచేయవలసినవార్ని కాస్తా వెన్నదాటించి పేరుపోగొట్టి అపనిందలు పాల్జేసారు.

* * *

కాంగ్రెసభ్యర్థిఅయిన రంగానాయకులుగార్కిన్నీ కెలగూరగంప (జస్టీసు కమ్ నేషనలిస్టు కం ఇండిపెండెంటు) అభ్యర్థిఅయిన రావుబహద్దూరు కొసరాజురామయ్యచౌదరి గారికిన్నీ ఒకే ప్లాటుఫారంమీద ఉపన్యాసాలిచ్చేదానికి ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నయ్యని ఒకాయన వ్రాసాడు. రామయ్యగారిందులో పాల్గొనలేరనా నెల్లూరివారి ధైర్యంలేక పాల్గొన్న ఉపన్యసించలేరనా లేక ఉపన్యసించినా రంగాగారి ధాటికి నిలువలేరనా? ఇట్లాంటి అగ్ని పరీక్షకి వెడితే ఎలాగండీ?

* * *

ఒక లావాటాయన పెత్తటాయన, అయన కెదురుగా నిలబడ్డ ఒక సన్నటాయన్తో ఈవిధంగా అన్నాడంట. "ఏమిటి, నేనింత లావుగా పొత్తగా ఉన్నానే యింకా ఎందుకండీ సన్నబడిపోతారు. మీరు చాలా శాంతస్వభావులు, సహనంగలవార్లే ఉన్నారే. మీరు చాలా పలుకుబడివుండి కూడా వారితో చెప్పి నన్నిక వదలమనండి మీకేంచెన్నాన్న పుణ్యం ఉంటుంది. మన సన్నటాయన కెంతో ఒక పదో పెత్తగా వున్నానని అక్షేపించి వైరక్కుడట. ఆరోగ్య పడుతున్నా నంతోయి పట్టుకొండని కేక లేస్తే అందరూ యీగి సన్నటాయన్ని మాచి ఆనందిస్తూ అభినందించారట. కాని క్రింద బడ్డాయన వంక న్నా చూడలేదు పాపం!

(వాగీశ్వరరావు)

యిదివరలో ఎకరాకు ఏడు రూపాయలున్న శిస్తు యిరవైఒక్క రూపాయిగా చేయించవలసిందని స్పెషల్ రెవిన్యూ ఆఫీసువద్ద దరఖాస్తుచేసినారు, ఎస్టేటువారు! వారుపెట్టిన మెమోరాండంలో ఎంతటి న్యాయాలు చూపించినారు. ఆమెమోరాండమున్ను వివరాలు ముందుసంచికలో వివరింపబడును.

పర్లాకిమిడి మునిసిపల్ ఎన్నికలు.

ప్రజా పక్షమువారు పోటీచేయుట.

పర్లాకిమిడి అక్టోబరు, 14.
(స్వ. విలేఖరి)

నిన్నటిదినం యీ మున్సిపాలిటీకి ఎన్నికలనామినేషనులు జరిగేయి. కొన్నివార్డులలో ఎస్టేటువారు ఒక ప్రక్క, ప్రజాపక్షమువారు ఒక ప్రక్క అభ్యర్థులను నిలబెట్టేరు. పట్నంలో ఎస్టేటు వారిది కాలేజ అధికారు, లది అధికారం చాలా ఎక్కువ అయినప్పటికి వోటర్లకు ఎలక్షను అంటే యేమిటో వోటుయొక్క విలువ యేమిటో బోధపరచడానికయినా అవకాశం కలుగుతుందని ప్రజాపక్షంవారు పోటీకి నిలిచేరు. శ్రీయుతులు డాక్టరు వైకుంఠంగారు, గండికోట సత్యనారాయణగారు, గిడుగు వెంకట సీతాపతిగారు, కెంబాయి శ్రీనివాసరావుగారు, కన్నేపల్లి సత్యనారాయణగారలు, శ్రీమతి పోకల తాయారమ్మగారు ప్రజాపక్షానపోటీకి నిలిచిన వారిలో కొందరు.

నిన్నసాయత్రం "మునిసిపల్ ముచ్చటలు" మరుగుకొద్ది సన్నచిత్రాలు అనే ఒక కరపత్రం ప్రచురం అయింది. దీనివల్ల చాలా అలజడి పుట్టింది. ఎక్కడ చూచినా యీ పత్రం చదివేవాళ్లు, దానిమీద వాదోప వాదాలు చేసేవాళ్లూ ఊరు కల్లోలంగావుంది.

దీని ప్రచురం వల్ల శ్రీ పార్నంది జగన్నాథస్వామిగారికి ఆగ్రహం వచ్చునట్లును, అచ్చువేసిన వారిపైని ప్రచురించిన వారిపైని దావాలు చేస్తామని బెదిరించినట్లును కబుర్లు తెలుస్తున్నది.

రంగాగారింతే నాచేసింది?

(కం. ఓబులురెడ్డి.)

ప్రొఫెసరు రంగాగారు ఇంగ్లాండులోని ఆక్స్‌ఫర్డు యూనివర్సిటీలో ఉన్నతవిద్యనందిరి.

1. వీరికి సాంఘిక శాస్త్రమందు డిప్లొమా రాజకీయ, ఆర్థిక శాస్త్రములందు డిప్లొమా ఆక్స్‌ఫర్డులో బి. లిట్. అనే పరిశోధన డిగ్రీ యఫ్. ఆర్. యస్. అనే ఆర్థిక శాస్త్ర సంఘ సభ్యత్వము కలదు.

2. 1920 లో ఇంగ్లాండునకు శెలవిచ్చిరి. 1922 లో జాతీయవాదులై కాంగ్రెసు ప్రచారమును లంకాషైరు వేల్సు ఆక్స్‌ఫర్డు ప్రాంతాల చేయ మొదలిడిరి. 1922 లో భారతీయుల సభయందు ప్రాముఖ్యత వహించిరి.

3. 1922 లో అంతర్జాతీయ కార్మిక బృందమును, ఆక్స్‌ఫర్డు కార్మిక క్లబ్బును స్థాపించిరి. బృందమునకు కార్యదర్శిగ నుండిరి.

4. 1922 లో ఫ్రాన్సు, జర్మనీ, స్విట్జర్లండు, ఇటలీ, ఇంగ్లండులందు సహకారోద్యమము, వ్యవసాయ సహకారోద్యమము, కార్మిక కర్షకోద్యమము గురించి ఆయా యుద్యమనాయకుల సహాయముతో చదివిరి.

5. 1923 లో భారత దేశానికి వచ్చి, కాకినాడ కాంగ్రెసు ఆహ్వాన సంఘ సభ్యులుగ చేరిరి. రైతుల సంఘాలను, సభలను, శిబిరసభలను, పెట్ట ప్రారంభించిరి. రైతు సంఘాల ద్వారా, శాసన సభా యెన్నికలందు, ఎలెక్షను ప్రణాళిక తయారు చేయించి, దాన్ని అంగీకరించిన అభ్యర్థులకే రైతులు వోట్లనిచ్చునట్లు ప్రచారముచేసిరి. అప్పుడే రైతు సంఘాల తరపున శ్రీ కాసులూరి వెంకట రమణారెడ్డిగారికి సహాయపడిరి.

6. 1923 నుండి 1930 వరకు ఆర్థిక శాస్త్రమందు ప్రత్యేక పాండిత్యమును సంపాదించి, నూతన శాస్త్రీయ సూత్రముల నిర్వహించి, రహస్యముల కనిపెట్టుటలో నిమగ్నులైయుండి, గొప్ప శాస్త్రజ్ఞులని పేర్గాంచిరి. ఇంగ్లీషునందు ఆరు గ్రంథాలను, రైతుల పరిస్థితులు, నేతపని వారి వ్యవహారం, కార్మికుల అవసరాలు, వగైరాల గురించి ప్రకటించి, వివిధ గ్రామ పునర్నిర్మాణ సమస్యలపై తమ అమూల్యమగు ప్రణాళికలను, శిఖల దృష్టాంతములతో తయారుచేసిరి. వ్యవసాయ కమిషను, లేబరు కమీషను, టెక్స్టయిల్ కమిటి, బ్యాంకింగు కమిటీలకు విలువగల సాక్ష్యము నొసంగిరి.

7. 1927 లో పచ్చయప్ప కళాశాలలో ఎం. ఏ. విద్యార్థుల తరబీయతు చేయడానికై, ఆర్థిక, రాజకీయ, శాస్త్రాల డిపార్టుమెంటునకు చీఫ్ ప్రొఫెసరుగా నియమింపబడిరి. 1928 ఏప్రిలులో రాష్ట్ర ఆర్థిక విచారణచేయడానికై స్పెషలు ఆఫీసరుగా ప్రభుత్వము నియమించిరి. ఆ సంవత్సరం సెప్టెంబరు వరకు సేలం, కోయంబత్తూరు నీలగిరి, గుంటూరు జిల్లాల రయితులు, కూలీల ఆర్థికపు ఇబ్బందుల గురించి ప్రభుత్వానికి తమ రిపోర్టుల నివేదించిరి. 1929 ఏప్రిలులో ఉభయ గోదావరి కృష్ణాజిల్లాల రిసెటిల్‌మెంటు ఆర్థిక విచారణ సంఘమునకు కార్యదర్శిగ నియమింపబడిరి. అప్పుడు వెయ్యికి మించిన మాసపు టాదాయమును పొందుచుండిరి. 1930 మే నెలలో అసెంబ్లీ సభ్యులుగ ఆమూడు జిల్లాల తరపున ఏకగ్రీవముగ నెన్నుకొనబడిరి. వారి జాతీయభావ ప్రకటనకు కినిసిన కాలేజి వారిని ధిక్కరించి తమ రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమును నిల్పుకొనుటకై తమ ఉన్నతోద్యోగమును వదలిరి.

8. కాలేజిలో వున్నప్పటికీ రయితుసంఘాలను వదలలేదు. గుంటూరు, వంగోలు తాలూకాలలో కరవు తీవ్రంగా ప్రజ్వరిల్లినపుడు, గొప్ప ఆందోళనచేసి ప్రభుత్వపుటుద్యోగులను మేల్కొల్పి, శిస్తులకు రెమిషనిప్పించి గడ్డిని తూర్పున ప్రోగుచేసి, గడ్డిని చేరవేయడానికి రయిల్ వే వాగనులను హాక రేటులకు సప్లై చేయించి రయితుల రక్షింప ప్రయత్నించిరి.

9. మాగాణి రయితుల యిబ్బందుల తగ్గించుటకై 1923 నుండి ప్రయత్నించుచుండిరి. 1926 నుండి గుంటూరు బాపట్ల తాలూకాలలో క్రొత్త మాగాణి ప్రాజెక్టులను యేర్పరచుటకై ప్రభుత్వాన్ని కదలింప మొదలిడిరి. ఇప్పటికి ప్రభుత్వం వీనికై బడ్జెటులో తగిన యేర్పాటులు చేయబోవుచున్నారు. రేపల్లెతాలూకాలో 10000 య॥ పర్ర భూమిని వాన్‌గారంటీడు మాగాణిగా మార్పునట్లుచేసిరి. 1929-1931 వరకు వీరు గుంటూరు జిల్లా ఇరిగేషన్ బోర్డునకు ప్రెసిడెంటుగా వుండి ప్రభుత్వము చేత రైతుల కనేక సౌకర్యముల కల్గించిరి.

10. 1930 లో అసెంబ్లీలో నుండగా జాతీయ సంరంభపురీతిని వివరించుచు, ప్రజలయందు ప్రజ్వలించుచున్న తీవ్ర స్వరాజ్య దాహమును ప్రకటించుచు, అఖండమయిన యుపన్యాసములచేసి, ఎల్లరిచే శ్లాఘింపబడిరి. మన జిల్లాలకు తిరిగి నిలబడి ఎన్నికలలో 340 వోట్లలో వోడిపోయిన పిమ్మట కొలది దినాలలలోనే ఇంగ్లండునకు వెళ్లి, ప్రథమ రౌండు టేబిలు కాన్ఫరెన్సు సమయాన ఆదేశాన, అపారమయిన ప్రచారము కాంగ్రెసు ఆదేశాల ప్రచారపరుస్తూ చేసి, దేశీయుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులైరి. అప్పటి వారి వ్యాసాలు, వుపన్యాసాలు, మరువరానివి. ప్రజలకు యుద్బోధకరమయినవి.

11. 1931 లో తిరిగి వచ్చినప్పటినుండి, జమీందారీరైతు వుద్యమాన్ని వెంకటగిరిలోను, రైతు వుద్యమాన్ని ఆంధ్రదేశానంతట సాగించి, రైతుల మేల్కొల్పిరి. ఉభయ గోదావరి, కృష్ణాల రిసెటిల్‌మెంటు గురించి తాము కమిటీ వారికై వ్రాసిన అద్భుత రిపోర్టులోని సూచనల ప్రభుత్వం నిరాకరించి, అధనపు శిస్తుల వేయబూనినందులకై, తమ తీవ్ర అసమ్మతి ప్రకటించుచూ రైతు సంఘాలపెట్టి, రయితుల లేవగొట్టినందులకై కినిసి, ప్రభుత్వం సెక్యూరిటీ కేసుక్రింద వారిని సంవత్సరపు జైలునకు బంపిరి,

12. 1932 లో వీరి భార్య శ్రీమతి భారతీదేవిగారు గుంటూరు జిల్లాలో అనేక స్త్రీలను చెరసాలకు బంపుటకు ప్రోత్సహించి నందుకై సంవత్సర జైలునకు బంపబడిరి. వీరు శ్రీ భారతదేవిగారిని 1925-27 లో ఇంగ్లండునకు తీసుకొని వెళ్లి, అచ్చట వున్నతవిద్యను ప్రసాదింపజేసిరి. 1931 లో ఆమె విదేశవస్త్ర పికెటింగుజేసి, జాతీయోద్యమ సేవజేసిరి. రైతు సంఘాలలో ఆమె కూడ చాలా శ్రద్ధవహించు చున్నారు.

13. 1932 లో విడుదలై నప్పటినుండి ఇప్పటివరకు రయితు వుద్యమాన్ని విజృంభింపజేసిరి. మూడు రయితురక్షణ వారముల, రెండు రయితు రక్షణ యాత్రల జయప్రదంగా సాగించిరి. 1933 లో 30 లక్షలు, 1934 లో 65 లక్షలు వరకు గవర్నమెంటువారు శిస్తు వాయిదావేసి రూపాయికి రెండణాలు, అణాన్నర రెమిషనిచ్చుటకు వీరి వుద్యమం చాల సహాయకారియైనది.

14. రయితు ఉద్యమాన్ని వివిధ ప్రాంతాలలో సాగించి, ఆంధ్రరాష్ట్ర రయితు సంఘ విచారణ సంఘమునకు అధ్యక్షులుగావుండి, తమ అమూల్యమైన విచారణసంఘ రిపోర్టును 1934 జనవరిలో ఇంగ్లీషునందు ప్రచురించిరి.

15. 1933 మార్చిలో కలకత్తాలోజరిగిన కాంగ్రెసుసందర్భాన కలకత్తాలో 10 దినాలు రిమాండునందుంచబడిరి.

16. ఆంధ్రరాష్ట్ర రయితు రక్షణసంఘము, జమీందారి రయితు సంఘము వగైరాలకు అధ్యక్షులుగా నున్నారు.

17. కార్మికులయెడల, హరిజనుల యెడల వీరికి ఆదరము మెండు. అనేక రీతుల వారికి సహాయము చేయుచుందురు.

రామయ్య చౌద

ఏమిజేసినా చేశారు

(జస్టీసు అభిమాని)

కొసరాజు రామయ్య చౌదరిగారు విద్యలో తక్కువైనా వివేకంలో తక్కువలేదు. వీరువంటి కుటుంబి. 9 సం॥లు లోకల్ బోర్డులో ఉండి చేసిన సేవ వీరి కుటుంబము ఎన్నటికిని మరువజాలదు. కాంగ్రెసువారు దేశమువంతయు అల్లకల్లోలముజేసి, స్వాతంత్ర్య పోరాటమునకు దింపినపుడు, ప్రజల యిక్కట్టులచూచి ఓర్చుకోజాలక చౌదరిగారు పల్లెలపైబడి రాజభక్తి సభలపెట్టి లాతీచార్జీల సమర్థించి, ప్రభుత్వము వారిచే రావు బహదూర్ బిరుదము సంపాదించిన నాటిచరిత్ర కృతఘ్నులగు ప్రజలు విస్మరించినను, కాంగ్రెసు చరిత్రకారుడైనా సువర్ణాక్షరములతో వ్రాయకుండా పోతాడా?

వీరు రంగాగారివలె వాక్శూరుడు కాడు. కార్యశూరుడు. రంగాగారు విదేశవస్తువుల బహిష్కరించమని బోధిస్తూ విదేశాల్లో 6 సం॥ పాటు డబ్బుకొల్లపెట్టి కొంప కుల్లజేసి ఉన్నతవిద్య గడించెను. దేశభక్తి యుతుడగు రామయ్య చౌదరిగారో విదేశములకేగాక, ఇతర పట్టణములకు పైతము పోవుట దేశభక్తికి లోటని సుప్రసిద్ధ తెనాలి యూనివర్సిటీ మిడిలిస్కూలులో 3 ఫారముదనుక ఇంగ్లీషు విద్యయందును, తెలుగు భాషయందు తప్పొప్పులులేని నిర్దుష్ట పాండిత్యమును, ఎంత మహాసభలోనైనను ఇతరుల సహాయము లేకుండా వ్రాసిపెట్టిన ఉపన్యాసముల తెలుగులో ధారాళముగా చదువగల వక్తృత్వమును సంపాదించిరి.

వీరు మాలవ్యా పార్టీ పేరుతో నిల్వ సంకల్పించిరి కాని వీరి అద్వితీయ ప్రతిభ నెరుగని మాలవ్యాగారు వీరి కళ్ళల చరిత్రము మాత్రమే ఆధారముగాగొని వీరి కోర్కెను తిరస్కరించెను. ఆకారణమున విధిలేక స్వతంత్ర పక్షము పేరుతోనే ప్రస్తుతము నిలువదలచిరి.

జమీను రైతులు శతాబ్దములుగా జమీందారులకు దాసులైయుండి, ఎట్టి అక్రమముల నెరపినను కుక్కిన పేనువలెనున్న రైతులు నేడు తమ హక్కులకై పోరాడుట చౌదరిగారి కిష్టములేదు. ఏమన జస్టీసు పక్షమును ఆత్మీయముగా చేసుకొని సర్వ సౌభాగ్యముగాచేయు జమీందారుల దుండగములకు భంగము రాకుండుటచే ప్రజాసౌఖ్యమని వీరి అభిప్రాయము.

ఇట్టి వీరి అభిమానము ఊహాపోహాలు, ప్రతిఘాతకములకు మూర్ఖుడై, మద్రాసు రాష్ట్ర 4 కోట్ల ప్రజలకు భయభ్రాంతుల కల్పించుచున్న బొబ్బిలి దొర, రామయ్యచౌదరి గారిని తన పాదకమలముల సన్నిధికి రప్పించి నవంబరు 10 వరకు ఏ పార్టీయని చెప్పకొన్నను తర్వాత జస్టీసు పక్షముగా నుండునట్లు పార్టీప్రమాణము చేయించి జ్ఞానస్నానమిచ్చి, సెప్టెంబరు 26 తేదిన దశమిందు వేళాలగ్నమున చౌదరిగారికి గుంటూరు విభజనబోర్డున కొకదానికిపట్టముగట్టి స్వహస్తాల దయచేసి, తనపార్టీసభ్యుడుగా అసెంబ్లీకి నెన్నుదట్టి, నిలబెట్టెను.

రంగాగారు యువకుడు, లోకానుభవము తక్కువ, రామయ్యచౌదరిగారో 50 సం॥ దాటిన వృద్ధులు. ప్రపంచానుభవము, యుక్తియుక్తులు, ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలముల నెరిగిన విజ్ఞాన సంపన్నుడు. ఎంతకాలము సిమ్లా కొండలలో నుండవలసి వచ్చినను ఉండగలరు ఆరోగ్యము కొరకు.

ఇంతయేల, బొబ్బిలి దొర కుప్పుసామి నాయుడు దండు ఎర్పాటుకు గుంటూరు జిల్లా అంతయుగాలించెను. కాని నరసింహారావుగారు, చౌదరిగారు ఇద్దరే పందెమునకు మొగ్గిన దిట్టలు. చౌదరిగారి నియోగమంత్రి, నరసింహారావుగారి వంటి బ్రాహ్మణ ప్రభువుల చేర్చుకొనుటకే జస్టీసువారి ఆంక్షను పైతటు బొబ్బిలి ఎగరతన్నించెను.

మరియొక ముఖ్యవిషయము. అధికారి వల్లగాని జిల్లా బోర్డు ప్రెసిడెంట్ల వల్లగాని, ఎవరికే విషయమున సహాయము కావలసివచ్చినను నవంబరు 10 సాయంత్రము 5-60 గం॥ వరకు నిరాఘాటముగా చౌదరిగారు చేసిపెట్టగలరు.

కావున పై విషయముల నన్నిటిని గమనించి మా రామయ్యచౌదరి గారికే తమ ఓట్లనిచ్చి తమ తెలివితేటలు సభ్య ప్రపంచంలో ఢంకా మోగేట్టుచేసి, హిందూదేశీయులు ఇక 1000 సం॥ లకు గూడ స్వరాజ్యార్హులు కారని నిరూపించి, మా రామయ్య చౌదరిగారికి సర్ బిరుదముగూడ సంపాదించి పెట్టెదరని అసెంబ్లీ ఓటర్ల ప్రార్థించుచున్నాను.

తిరుగా సక్కుబాయి వేస్తారట.

నెల్లూర్లో.

కె. నరసరాజం, బి. ఏ., సక్కుబాయి.

కోట శ్రీనివాసరావు బి.ఏ. బి.యల్., కృష్ణుడు.

వే. సుందరరామశర్మ, అత్త.

వై. గోవిందసింగు, విశ్వం.

ఈ నాటకం చూడని వారి కర్మకొలది.

ఎప్పుడో ఎదురు చూడండి!

(అగ్నిహోత్రుడు)

... తేదినాడు
... మీరే పిలుచుకొనవలెను.
... లింగు స్టేషనులకు వెళ్లవలెను.
గోగినేని రంగనాయకులుగారికి
ఓటునివ్వవలెను.

మీకొఱకు, దేశంకొఱకు,

బెజవాడ గోపాలరెడ్డి.

జమీన్ రైతు
శుక్రవారము.
26-10-1934

మహాత్ముని నిష్క్రమణము.

కాంగ్రెసు, లోకోత్తర పురుషుని సాహచర్యము గోల్పోవుట విని నంతనే కాంగ్రేసేతరులకు సైతము లోకము అంధకారమయమైనది. మహాత్ముల సంకల్పము లగోచరములు. వారి ఉద్దేశ్యములకు భౌతికములు కారణములు కావు. మహాత్ముడు కాంగ్రేసును విడిపోవుచు బొంబాయిలో విషయ నిర్ణయసభ యెదుట నొసంగిన ఈక్రింది ఉపన్యాసభాగము వారి మనోతత్వమును తెలుపును.

"నేను కాంగ్రెసును వదలగోరెదను. మీరు ఆశీర్వదించి నాకు అనుమతి నియ్యగోరెదను. నేను కోపగించి వెళ్లిపోవుటలేదు. కాంగ్రెసు మహాసభ అభివృద్ధినొంది సహజమగు నౌన్నత్యమును శక్తిని బడయగలుగుటకే నేను వెళ్లగోరెదను. నేనిపుడు కాంగ్రెసుకు గుదిబండగా నున్నానని నేను తలచుచున్నాను. నేను కాంగ్రెసులో నుండుటవలన నది క్రుంగిపోవుచున్నది. నేను దానిని క్రుంగదీయుచున్నాను. కాంగ్రెసు ఇపుడు తన అభిప్రాయమును సహజముగా వెల్లడించుటలేదు. అదియొక కీలుబొమ్మయైనది. నేను దాని నడచివేయుటకు కాంగ్రెసు అంగీకరించినది. అటుల నొక సంఘము అంగీకరించినచో దానికి అభివృద్ధికలుగదు.

జవహరలాలుగారి లేఖ.

పండిత జవహరలాలుగారు వ్రాసిన లేఖవలననే నేను కాంగ్రెసును వదలుటలేకుగాని యింత శీఘ్రముగా నేను కృతనిశ్చయుడ నగుటకది సహకారియైనదని చెప్పక తప్పదు. పెక్కు నెలలనుండి యు నీభావము నామనసులో వ్యాపించుచున్నది. నాకర్తవ్యమును వదలవలెనని యును నాస్థానమునుండి పారిపోవలెనని యును నేను లేశమైన కోరుటలేదు.

అహింసకొరకే జీవించుచున్నాను

అందుకు వారికొరకు మరియొక అంశమునుపై నాధారపడినట్లు కాంగ్రెసు నాపైనను నేను కాంగ్రెసు పైనను ఆధారపడుట తేటపడినది. ఇది విషమసంధిగా పరిణమించినది. నేను స్వాతంత్ర్యముకొరకు పరితపించుచున్నాను. అహింసా సిద్ధాంతముయొక్క శక్తిని నేను వృద్ధినొందింప గోరుచున్నాను గాన నందుకొరకే నేను జీవించుచున్నాను. దౌర్జన్యము పశులక్షణము. మనుష్యులలో నాగరకతను కలిగించుటకు అహింస మూలాధారముగాని అహింసయం దిట్టిమహిమ కలదను నమ్మకమును మీకు నే నెన్నడును గూడ కలిగింపజాలకపోతిని. నేను కాంగ్రెసులో నుండుటవలన సమగ్రమగు నహింసా పరత్వము కాంగ్రెసువారిలో నెన్నటికిని కలుగదను గట్టినమ్మకము నాకిపుడు కలిగినది. మీ రట్టి అహింసా పరత్వమును పూర్తిగా నలవరచు కొంటిరను నమ్మకము నాకు కలిగినచో నేను శీతనగాగ్ర భాగమున నుండినను అధో భాగమునందలి పాతాళ లోకమునం దుండినను నేను మరల మీమధ్యకు వచ్చి మిమ్ములను గమ్యస్థలమునకు గొనిపోయెదను.

1 అకలంకమగు నిష్కాపట్యము.
2 అస్ఖలితమగు సత్యము.
3 సమగ్రమగు నహింస.

ఇవి మూడును మన కున్నచో మన అభీష్టము సిద్ధింపగలదు.

గఫూరుఖానుగారి సలహా

"గాంధీజీ! మీరిటుపైని కాంగ్రెసులో నుండగూడదు." అని గఫూరుఖానుగారు చెరసాలనుండి రాగానే నా కెరిగించిరి. ఆయన యభిప్రాయము సరియైనదే. నేను మీతో బేరసారములను జరుపుట కీసవరణల నుపపాదించుటలేదు.

కార్యసంఘ సభవా రంగీకరించుట

భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభలో అధికసంఖ్యాకులు నా అభిప్రాయమును గ్రహించిరి. నేను నిర్గమించుట కనుమతి నిచ్చిరి గాని కొద్దిమంది మాత్రము నేను వెళ్లగూడదని పట్టుబట్టిరి. వారైనను బలవంతమున నన్ను కాంగ్రెసులో నుంచుట కంగీకరింపలేదు. వారి నిర్బంధము ప్రేమవలన కలిగినదైనను తమ నిర్బంధమువలన నేను కాంగ్రెసులో నుండగూడదనియే వారుగూడ తెలిపిరి."

ఇంకుపై వ్యాఖ్యాన మనవసరము. కాంగ్రెసు మహాత్ముని సాన్నిధ్యమును గోల్పోయినను, అహింసా సిద్ధాంతమునైను విడనాడకుండుట లోకకల్యాణప్రదము.

రంగా, రామయ్యా లేదా

బులుసు సాంబమూర్తిగారు నగోలు ఉపన్యాసమున ఇట్లుసెలవిచ్చిరి.

... ...

"ప్రొఫెసరు రంగాగారు గుంటూరు నెల్లూరుల తరఫున మాత్రమే నిల్చుటలేదు. హిందూదేశములోని 33 కోట్ల భారతీయుల తరఫునను నిల్చుచున్నారు. వారు గొప్ప స్థైర్యముగల యోధుడు, త్యాగమూర్తి. వారు వారి భార్య కూడా జాతీయోద్యమున జెయిలుకు వెళ్లి త్యాగంచేశారు. రంగాగారి జయము కాంగ్రెసుయొక్క విజయము. కాంగ్రెసువారి విజయమనగా మన స్వాతంత్ర్య సమర విజయము. ఈ సంబంధము తమరు గ్రహింపవలయును. వోట్లు లేనివారందరును, వోట్లు వున్నవారికడకేగి బలిమాలి కాంగ్రెసు విజయమునకు తోడ్పడవలెను.

జస్టిసుపార్టీ అభ్యర్థిఅయిన శ్రీయుత రావు బహదూరు కొసరాజు రామయ్య చౌదరి గారు చాలా తమాషా మనిషిగా వున్నారు. జస్టిసు పక్షతరఫున నిలువబడి తానుకూడా ఒక స్వతంత్ర జాతీయ వాదినని ప్రకటించారు. ఈరంగుల మార్పు ఎవరిని మోసంచేయుటకో!!

నిలిస్తే ధైర్యంగా జస్టిసుపార్టీతరఫున నిలవాలి. లేకపోతే వూరుకోవాలి. అంతేగాని ఇట్లు ప్రజలను మోసపుచ్చుట ఏమినీతి? తాను జాతీయవాదినని ఎంతకాలం ఎంతమందిని మోసంచేయగలడు? తనది ఏరకం జాతీయతయో! శాసనోల్లంఘనోద్యమము రోజులలోను ఊరూరు తిరిగి రాజభక్తి సభలుపెట్టి కలక్టర్లకు ధూపంవేస్తూ 'రావుబహద్దరు' బిరుదు సంపాదించే జాతీయతా!! ఇంకా జాతీయవాది యని ఏమని చెప్పుకుంటున్నాడో అర్థంకావటంలేదు. ఈయనయొక్క మోసాన్ని బాగా బట్టబయలు చేయాలి. ఇట్లా ప్రజల మోసపుచ్చుటకు ప్రయత్నిస్తున్న ఈయనకి మీరంతా మంచిగుణపాఠము నేర్పాలి. ఈయనకు ఏపోలింగు స్టేషనులోకూడా ఒక్క ఓటైనా రాకుండా చేయాలనని నా మనవి. లేకపోతే మీగుంటూరు జిల్లా యొక్క ప్రతిష్ఠ నిలవదు."

కాశేశ్వరరావుగారి ఉపన్యాసము

"...కాంగ్రెసు అభ్యర్థుల నోడించుటకు బొబ్బిలిరాజాగారు పడుచున్న అవస్థచూస్తే నాకు జాలి కల్గుచున్నది. ద్వేషముకంటే జాలియే ఎక్కువ కల్గుచున్నది. రామయ్యగారు ఏరంగు కలుధరించినా అంతస్సులో బొబ్బిలి రాజాగారి అభ్యర్థియని మీకు నమ్మకములేయున్నది. బొబ్బిలి రాజాగారు గవర్నమెంటు పక్షపాతి. అందుచేత రామయ్యగారి నోడించి బొబ్బిలివారికి పాఠము నేర్పుడు..."

గోపాలరెడ్డిగారి ఉపన్యాసము

సహోదరులారా!

"ఇప్పుడు జరుగుచున్న ఈ ఎన్నికల యుద్ధమునందు ప్రభుత్వసహాయముతో జస్టిసు పార్టీవారు మనలను ఎదిరించుచున్నారు. కాంగ్రెసు యధాప్రకారం ప్రజలయొక్క ఆదరణాను రాగములు కల్గియున్నదనియు, తాము కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు వోట్లిచ్చి, నిరూపింపవలయును. భారతదేశంలో స్వాతంత్ర్య సమరంలో ఎక్కువ త్యాగము చేసిన జిల్లాలలో మీ గుంటూరు మండలము వొకటి. మీఓట్లు రంగాగారికిచ్చి కాంగ్రెసు సలుపుచున్న స్వరాజ్య సమరమున మీరుగూడ పాలు కలుగచేసుకొనుడు! రాబోవు నవంబరు 10 వ తేదీ పరీక్షాదినము. కాంగ్రెసు అభ్యర్థి ఓడినయెడల మనకు స్వాతంత్ర్యకాంక్ష, స్వరాజ్య పిపాస చచ్చిపోయినదని మాత్రము ఇతర దేశస్థులు కొందరను విషయము మాత్రము మీరు జ్ఞాపకముంచుకొనుడు! కాంగ్రెసు అభ్యర్థి ఓడినయెడల మీరు బొబ్బిలిరాజాగారి రాజ్యాన్ని కోరేవారుగాని స్వరాజ్యం కోరేవారుగారన్న అపఖ్యాతి మీ గుంటూరు జిల్లాకు వస్తుంది. గుంటూరు నెల్లూరుజిల్లాల్లో అట్టి కోరిక కల్గునంత దేశభక్తి రహితు లెవ్వరును లేరని నా దృఢవిశ్వాసము. మీజిల్లా దురదృష్టంవల్ల అధికార పదవులన్నీ, జస్టిసు పార్టీవారి చేతులలో వున్నవి. వారు రామయ్యగారికే పనిచేస్తారు. చేసినప్పటికి, రామయ్యగారికంటే మీజిల్లాలో రంగాగారికేఎక్కువ ఓట్లు వస్తవని నా ధైర్యము. నెల్లూరుజిల్లాలో చాలాచోట్ల పర్యటనం చేసినమీదట నా అనుభవం చెప్పుచున్నాను. కావున రంగాగారు ఓడిపోతే గుంటూరువారే లోపము చేసిరని ఎంచవలసియుంటుంది. (హర్షధ్వనులు) కాంగ్రెసుకు వ్యతిరేకంగా ఓటుచేయుట దేశద్రోహమని మాత్రము జ్ఞాపకముంచుకొనుడు!"

బాపినీడుగారి ఉపన్యాసము.

"మీ అందరికినీ దేశగౌరవము కలదు. జాతిగౌరవము కలదు. రాబోవు ఎన్నికల పరీక్షలో, ఇదివరలో జైళ్లకు వెళ్లి లాఠీ దెబ్బలు తిని, ఆస్తులు పోగొట్టుకొని, అనేకబాధల కోర్చి, మన సోదరదేశీయులు పురుషులు, స్త్రీలు, అనేకమంది అనేక అగారములకు లోనై, వారి దేశభక్తిని ప్రకటించినట్లుగానే, తమరు తమ వోట్లను కాంగ్రెసు వారికిచ్చి తమ దేశభక్తి ప్రకటించవలెను.

రంగాగారు ప్రజల సేవకుడు. రంగాగారు నౌకరులో నున్నట్లయితే ఈపాటికి నెలకు ఏ ఎనిమిదివందలో సంపాదిస్తు, సుఖంగా జీవిస్తు, బహుశః పచ్చయప్ప కళాశాలకు ప్రిన్సిపాలు అయి ఉండేవారు. అట్టి రంగాగారు, స్వచ్ఛందంగా దరిద్ర జీవనము స్వీకరించి, ప్రజాసేవయే తన పరమావధిగానెంచుచు, సుమారు 8 ఏండ్ల నుండి ప్రజాహితముకొరకై, కృషిచేయుచూ కాంగ్రెసు సంస్థ యొక్క పలుకుబడిని హెచ్చించుచూ, దేశసేవ చేయుచున్నారు. అట్టి గుణములయందు మీకుగల ఆదరణ ఇప్పుడు ఆయనకు వోట్లిచ్చి మీరు ప్రకటించవలయును.

భారతిదేవిగారికి జబ్బుగనేయున్నది.

రంగాగారిధర్మపత్నియైన భారతీదేవి గారికి జ్వరము తీవ్రముగనే యున్నది. వారంరోజులుగా విరామము లేదు. నేడు 102 డిగ్రీల జ్వరమున్నది. డాక్టరు చలపతిగారి చికిత్సకు మార్చబడిరి.

[రావు, శాస్త్రిగార్లతోటి దాసుడు దీపపు శెమ్మెతో సభవంకకు రామభజనతో వెళ్లుచున్నాడు.]

[మహాసభలో రంగాగారు ఏకధారగా ఉపన్యసించుచున్నారు. ప్రజలు నిర్విణ్ణులై వింటున్నారు.]

రమారమణ గోవిందో హరి

"ఏటీరుగమము - దయజూచెదరో - ఏర్పడకున్నది - రంగా
మాతరమాయీ - సాగరమీదను - మమ్ములబ్రోవుము - రంగా
పల్లెలుపట్నము - లన్నితిరిగితివి - పల్కరు రైతులు - రంగా
పల్లెలనన్నిటి - కట్టుగడితివిక - చల్లనివాక్కులు - రంగా
హితులమాటవిని - మోసపోయితిమి - ఎరిగితివిపుడు - రంగా
మతిమాలినమా - చేష్టలదయతో - మన్నించర - పాండురంగా
కల్లలు కపటము - లెన్నిబల్కినా - చెల్లుటలేదుర - రంగా
వెల్లిగవచ్చిన దారినపోలగుట - మేలుగనున్నది - రంగా
ఆపద మొక్కుల - నన్నిమొక్కితిమి ఆలకించరో - రంగా
ఈపనినేనిక - నెన్నడుచేయను - ఇది కడసారో - రంగా॥

రంగా:—

ఓటరులారా!

"......కాంగ్రెసువారు, అసెంబ్లీలో అభ్యర్థులనిల్పి మీయందరి ఆమోదముతో స్వాతంత్ర్య పోరాటము సలుపదలంచి యున్నారు. గుంటూరు నెల్లూరు జిల్లాల పక్షమున కాంగ్రెసువారు నన్ను అభ్యర్థిగా నిల్పియున్నారు. మహాత్మునాజ్ఞను, కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠను మీమనస్సుల నిడుకొని నన్ను గెలిపించుటకు, మీరెల్లరు సాయపడవలెను. నవంబరు 10 తేది మీమీ పోలింగు స్టేషనులకు వెళ్లి నాకు ఓటుచేయ కోరుచున్నాను. రెండు జిల్లాలలో సుమారు 3500 గ్రామాలున్నవి. అన్నిటికి నేను రాజాలను. మీరందరు దయయుంచి పనిజేసి, కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠను నిలబెట్టెదరని వేడుచున్నాను.

సభలో ప్రశ్న:—అయ్యా! రామయ్య చౌదరిగారు ఏ పక్ష అభ్యర్థి అండీ?

రంగా:—జాతీయపక్షమని ప్రకటించు కున్నారు గాని మాలవ్యాగారి అనుమతి లేదు. జస్టిసువారు నిల్పినట్టు వదంతులున్నవి. యీ గూఢార్థము నాకంటె మీరే గ్రహించగలరు.

ప్రజలు:—అయ్యా ఎవరునిల్చినను మీకుతప్ప ఇతరులకు యివ్వదలచలేదని మా రైతులంతా ఎప్పుడో తీర్మానించుకున్నారు. పల్లెల్లో స్త్రీలు, బిడ్డలు గూడా మీ నామస్మరణతో మునిగిపోతున్నారు బాబూ!

రంగా:—నమస్కారములు.

నెల్లూరు చేర్మను ఎలక్షన్

(సర్వోంగమాటి)

చేర్మను స్థానానికి శ్రీ తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారు, ఖా॥ బ॥ యాహ్యాలి సాహెబుగారు పోటీచేయ బోవుచున్నారు. ఉభయపార్టీల ప్రచారం జోరుగా సాగుచున్నది. యాహ్యాలి సాహెబుగారు మిడిల్ స్కూళ్లు పెట్టించారని, ఎలెక్ట్రిక్ దీపాలు వేయించారని, రైలుగేటుకు అండర్ బ్రిడ్జి ఏర్పరచారని, ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలు అభివృద్ధిచేశారని, కౌన్సిలర్లు పుష్కలంగా లబ్ధపడేట్లు చేశారని, యేమేమో ప్రచారం సాగిస్తున్నారు. దీని నిజస్థితి కొంచెం ప్రజలకు తెలపాలని యీవార్తను ముఖ్యంగా వ్రాశాను.

స్టోనుహౌసుపేటలో మిడిల్ స్కూలు పెట్టించాలని కొండూరు నరసింహాచార్యులు, బచ్చు వెంకటసుబ్బయ్యగారు మొదట ప్రయత్నిస్తే, అప్పుడు చేర్మనుగా వుండిన యాహ్యాలి సాహెబుగారు పెట్టించడానికి వీలు లేదని కవున్సిల్లో తీర్మానంచేయించారట. తర్వాత వాళ్లు మద్రాసుకు పోయి విద్యాశాఖా డైరక్టరు, మంత్రులనుచూచి, యెన్నెన్నో ప్రయత్నాలు చేసి మిడిల్ స్కూలు పెట్టేటట్టు చేయించుకొన్నారట. రైల్వేగేటు అండర్ బ్రిడ్జి విషయంలోనుకూడా, రామిరెడ్డిగారు చేర్మనుగా యుండినపుడు చేసినకృషియొక్క ఫలితమే నేటికి ఫలించినది. నిర్బంధప్రాథమికవిద్యకూడ రామిరెడ్డిగారు చేర్మనుగా యుండినపుడే ప్రవేశింప చేయబడినదనియు పట్టణము అనేక డివిజనులుగ చేయబడి, విద్యాభివృద్ధిపట్ల చాల కృషిచేయబడిన సంగతి తెలియుచున్నది. ఎలక్ట్రిక్ దీపముల విషయములో కూడ పూర్వపు శ్రీ రెడ్డిగారి హయాములోనే వేయబడి, గోవిందరెడ్డిగారి కృషి వలన ఫలించెను. నీటివసతి అభివృద్ధికై, పేటలో బావులు త్రవ్వించుటకు కూడ రెడ్డిగారు అప్పుడు గావించిన కృషి, అటు తరువాత గోవిందరెడ్డిగారి పట్టుదల ఫలితమే. అదృష్టవశాత్తు యివన్నీ యాహ్యాలి సాహెబుగారి దివాన్లో ఫలించడంచేత, విత్తనం ఒకరువేసి, కష్టపడి పెంచితే, చెట్టు ఫలించేది యింకొకరి దివాన్లో అన్నట్లుంది. ఈలాటి ప్రచారాలకు విక్రమసింహపురి కౌన్సిలర్లు మోసపోకుండా, శ్రీ తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారినే ఎన్నుకొనెదరని వినుచున్నాను.

గాంధిగారిసమయస్ఫూర్తి

అ. భా. కా. కమిటీ సమావేశములో గాంధిగారు హిందీలో ఉపన్యసించిన తరువాత ఆంగ్లములో ఉపన్యసించవలెనని సభ్యులు కోరిరి. "ఈ మీ కోర్కెయే నేను కాంగ్రెసు వదలిపోవుటకు తగిన కారణముగా నున్నది. (నవ్వులు) "మాకు హిందీ నేర్పు గురువుగా మీరు మాతోనే యుండవలెను." "15 ఏండ్లనుండి నేను హిందీ నేర్పుచునే యున్నాను. ఇంకను మీకు హిందీ రాకపోయిన ఉపాధ్యాయుని మార్చుకొనుటయే మంచిది" అని గాంధిగారు బదులు చెప్పిరి.

శ్రీయుత దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య, నేతి చలపతి రావు, కేవల రామస్వామి చౌదరి గార్లు 27 వ తారీఖు బాపట్లలో బహిరంగసభ, పరిసర గ్రామముల ప్రచారము, 28 చీరాలలో బహిరంగసభ, 29 ఒంగోలు తాలూకాలో ప్రచారము, 31 నెల్లూరుజిల్లా పర్యటన గావించెదరు.

అసెంబ్లీ ఎన్నికలు

నెల్లూరు జిల్లా

రంగాగారు 19 వ తేది ఉదయం నెల్లూరులో బయలుదేరి గూడూరు తాలూకా నాయకులతో కలసి కోట వగైరా ప్రాంతములయందు ప్రచారమొనర్చి, రాత్రికి నెల్లూరు చేరిరి. ఈ తాలూకా యందున సంపూర్ణముగ రంగాగారి వైపునే యున్నది.

20, 21 తేదులలో శ్రీ దేవరపల్లి వెంకటకృష్ణారెడ్డిగారు (పులపహాడు,) పూనూరు అచ్చిరెడ్డి బత్తెన పెరుమాళ్లు నాయుడు, బొమ్మా శేషారెడ్డి గారలతో ప్రచార మొనర్చిరి. శ్రీ వెంకటకృష్ణారెడ్డిగారి అధ్యక్షతక్రింద కందుకూరులో బహిరంగసభ జరిగెను. కందుకూరుతాలూకా ప్రచారము పూర్తిఅయిన తర్వాత గుంటూరు జిల్లాకు వెళ్లిరి.

జిల్లా రయితు సంఘమువారు సూళూరుపేట, వెంకటగిరి తాలూకాలలో తీవ్రప్రచారము చేయుచున్నారు. ఏర్పాటు వారెంత నిర్బంధము గావించినను, రైతులందరు రంగాగారికే ఓటివ్వుటకు అతిఉత్సాహములో నున్నారు.

గుంటూరు జిల్లా

పల్నాడు తాలూకా.

శ్రీ కల్లూరి చంద్రమౌళిగారు (గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు), తిల్లావఝుల శివశంకరశాస్త్రి, ఇస్మాయిల్ సాహెబు అలవర్తి సుబ్బయ్య, పాలడుగు సుబ్బయ్యగారు 16-10-34 తేది సాయంత్రము నరసారావుపేటలో బహిరంగ సమావేశమును గావించిరి. 17 వ తేదీన వినుకొండకేగి, అచ్చట ప్రముఖులగాంచి తదుపరి నూకేండ్ల, పమిడి, పెదకంచర్ల, శావంపూడి, మున్నగు గ్రామములందు ప్రచారముచేసిరి. సాయంత్రము వినుకొండలో సభను జరిపిరి.

ఉభయము పల్నాడు తాలూకాలో వినుకొండ నుండి కారంపూడి, దొప్పిపల్ల, అడిగొప్పుల, ముటుకూరు, దుర్గి, మాచర్ల, యిచ్చలకోట, పాలవాయి, రెంటచింతల, గుంజాల, మున్నగు గ్రామములలో ప్రముఖులనుకలసిరి. ఓటరులెల్లను రంగాగారికే వోట్లనొసగెదమని ఉత్సాహముతో వాగ్దానముచేసిరి.

తెనాలి

వార్డుల వారీగా ప్రచారకుల నియమించి ప్రచారము చేయుటకు ఏర్పాట్లు చేయబడినవి. 20 వ తేది సాయంత్రము కల్లూరి చంద్రమౌళిగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగెను.

గుంటూరులో 11 తేది డాక్టరు ఐమ్యల సుబ్రహ్మణ్యం గారధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగెను. నేతి చలపతిరావు, దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులు, మాడభూషి వేదాంతం నరసింహాచార్యులుగార్లు, ఉపన్యాసముల గావించిరి.

శ్రీయుత ఉంపాటి సూర్యనారాయణ చౌదరిగారు అమృతలూరు ఫిర్కా గ్రామములందలి పెద్దలందరను 20 తేది గోవాడయందు సమావేశపరచి రంగాగారికే ఓట్లిప్పించుటకుగాను ఏర్పాట్లు చేసిరి.

కల్లూరి చంద్రమౌళిగారు, మంతెన వెంకట్రాజు, ఇస్మాయిల్ సాహెబుగార్లు 20 తేది చేబ్రోలు కుచ్చి గ్రామములలో ప్రచారముచేసిరి.

21 తేది శ్రీయుతులు పాతూరి సుబ్బయ్య చౌదరి, రావు వెంకటనారాయణ, మంతెన వెంకట్రాజు, వి. వి. యల్. పంతులు, కూరాకుల యజ్ఞనారాయణ శాస్త్రిగార్లు, పల్లెలలో ప్రచారమునకు బయలుదేరిరి.

నెల్లూరుజిల్లా రిసెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు గారికి రైతుల విజ్ఞాపన.

నెల్లూరు జిల్లాలో రీసెటిల్ మెంటు అయిన బీదవ ప్రజలయొక్క దురదృష్టముచే ప్రజలకుగలిగినకష్టములు ఈక్రింద వ్రాయబడినటువంటి యావదంశములను చక్కగా విమర్శించుట ముఖ్యావసరము.

1. 1915, 1927, 1933 సంవత్సరములలో ఘోరమయిన గాలి, వర్షముల వలన విశేషముగా పశువులు చచ్చుటయు, ఫల వృక్షములు పడిపోవుటయు, పంటలు పండకపోవుటయు, కట్టడములు వగైరాలు పడిపోయి కలిగిన నష్టములు ప్రతివారికిని తెలిసిన విషయమైయున్నది. ప్రైవాటి విషయమై ప్రతి రయితు తిరిగి ద్రవ్యమును ఖర్చుచేసి కొంతవరకు తగిన వసతులను యేర్పాటు చేసుకొనవలసిన విషయము ప్రతి వారికిని తెలిసిన విషయమేను. ఇట్టి పరిస్థితుల లోను గవర్నమెంటువారు ప్రజలకు గలిగిన దుస్థితిని గమనించక, 1915, 1927, 1933 సంవత్సరములలోను రివిన్యూను తోసివేయకనే వసూలుచేయుట చాలా ఘోరమయిన విషయము.

2. సెటిల్ మెంటుకు ఈవల 3, 4, దఫాలుగా రాళ్ల వానల వల్లనున్నూ, తెగుళ్ల వల్లనున్ను పంటలు పండనందున ప్రజలు చాలా నష్టపడియున్నారు. ఈ విషయములో కూడా గవర్నమెంటువారితో చెప్పుకొన్నను ప్రజలకు తగిన సహాయము చేయకశిస్తు వసూలు చేసియున్నారు.

3. ఇక ప్రతి సంవత్సరమున గవర్నమెంటువారు సకాలములో అర్జీలు పెట్టలేదనియు, ఇంకా యితర సందర్భములలో విశేషభాగము చదువులేని రయితులవద్ద వసూలు చేయు అపరాధముల మొత్తములు ప్రతి సంవత్సర మెంత అయినది మీ లెఖలబట్టియే మీ మనస్సుకు రాగలదు.

4. సకాలములో వర్షములు లేక అనేక సంవత్సరములలో సరియయిన పంటలు లేక నష్టపడి యున్న తరుణములో, గవర్నమెంటువారు కొన్ని సమయములలో, శిస్తు రెమిషను యివ్వక వసూలు చేసియున్నారు. రు 0-3-0 లు పంట ఫలింపుకు శిస్తు రెమిషను ఇవ్వమని విలేజి మ్యాన్యుయల్ లో ప్రమరణ చేసియున్నను, అమాదిరి పంటకుకూడా శిస్తు రెమిషను సహజముగా ఇచ్చుటలేదు. రు. 0-3-0 లు పంట చాలా స్వల్పము. రు. 0-4-0 పంటవరకు శిస్తు రెమిషను ఇచ్చునటుల యేర్పాటు చేయుట అత్యవసరము.

5. సెటిల్ మెంటు దరిమిల్లాన నీటి తీర్వయున్నా, శెస్సులు కూడా అప్పుడప్పుడు జాస్తి చేసియున్నారు.

6. దైవసృష్టిలో భూమి మిట్ట పల్లముల వ్యత్యాస స్వభావమును గమనించక రైతు కసూరి క్రింద భావించి ఒక నెంబరులో కొరవగా మునుగుడు పోయినను, సుక్కి పోయినను శిస్తు రెమిషను ఇవ్వక చార్జీ చేయుచునే యున్నారు.

7. సెటిల్ మెంటు దరిమిల్లాన కొంత కాలము సబ్ డివిజన్ ఫీజు క్రింద ప్రతి సబ్ డివిజన్ కు రు 2/- లెఖను ఛార్జి చేసినారు. రు 0 1-0 కు ఇచ్చుచుండిన స్కెచ్చి ఇటీవల రు 0-6-0 లెఖను, రు 1-0-0 లోపల ఇచ్చుచుండిన డిగ్లాటు రు 1-0-0 ల వరకునూ ఖరీదు ఏర్పాటు చేసినారు. ఈ విధమైన ఉత్తరువులు చేయుటలో రైతులము చాలా కష్టపడుచున్నాము. కాబట్టి సదరు వుత్తరువులను రద్దుపరచుచు మామూలు పాత రేట్ల మేరకు విక్రయించు లాగున ఏర్పాటు చేయవలెను.

8. ఇటీవల కొంతకాలము ధాన్యము ధరలు భూముల ధరలు, హెచ్చుగా యుండినందున, ఇట్లుండుట శాశ్వితమని నమ్మి, ప్రజలము భూముల మరమ్మతుకు, సత్తువ నిమిత్తము, ద్రవ్యమును చాలా విరివిగా అప్పులు సహాచేసి, ఖర్చు చేసి, ఇప్పుడు అన్ని విధముల నష్టపడితిమి.

9. గవర్నమెంటువారు మాజిల్లాలో యుండు చెరువులను, వరవలను, యెక్కువగా డి. పి. డబ్ల్యు. వారి మూలకముగా అభివృద్ధిచేయుటకు తగిన సిబ్బందిని వుంచక వుపేక్షగా నుండుటలో రైతులు నష్టపడడమున్నూ, నూతనముగా సాగుబళ్లు అభివృద్ధి అయి, గవర్నమెంటువారికి రావలసిన వరుమానము రాక నష్టము కలుగుచున్నది. కనుక వీటివిషయమై తగు శ్రద్ధ ఇంతేటనైనను వహించుట ముఖ్య అవసరము.

10. మన అనుభవము మీద ఇచ్చట నీటితో అవసరమున్న తరుణములో, తుంగభద్రలో యెక్కువ నీరు వ్యర్థముగా సముద్రమునకు పోవుచున్నది. కాబట్టి అట్టినీటిని అట్టి తరుణములో కె. సి. కాలవను అభివృద్ధిచేసి, పెన్నరు నీరువచ్చు లాగునను, ఇంకను పెన్న క్రింద నూతన కాలవలద్వారా యెక్కువ నూతన భూములు సాగుబళ్లు చేయులాగునను, ఇప్పుడు సాగుబళ్లకు నీటి యిబ్బంది లేకుండా యుండగలదు గనుక స్పెషల్ సిబ్బందిని నియమించుట ముఖ్య అవసరము. ఈ యేర్పాటు చేసినందున రైతులు లాభపడడమే గాక గవర్నమెంటువారికి ప్రతి సంవత్సరం యెక్కువ రెవిన్యూ వచ్చును.

11. కొంతకాలమునకు పూర్వము రైతులు పశువులు, జీవములు, వగైరాలు మేపుకొనుటకు, కలపసామానులు వగైరాలు వ్యవసాయము కొరకు ఉపయోగించుటకు, అనాదినుంచి హక్కుగలిగి, ఏలాటి శిస్తులేక అనుభవించుకొనుచు వచ్చిన శేకడా అడవులు గవర్నమెంటు వారు ఫారెస్టుల క్రింద చేర్చినందున, ప్రైవాటికి మేము పడు కష్టనష్టములు చెప్పుకొనుటకు మేరలేకుండా యున్నది.

12. ఫారెస్టువల్ల రైతులకు మేలు వున్న దనుటకంటె, పశువులను ఫారెస్టులోకి తోలినారనియు, కట్టెలు కొట్టినారనియు, దానికిగాను గవర్నమెంటువారు విధించుచుండు అపరాధములవల్ల, ప్రతి సంవత్సరం ఎంతమొత్తము వసూలు అగుచుండునది, మీలెక్కలు విమర్శించినయడల మీమనస్సుకు రాగలదు.

13. పై విధముగాయుండు శేకడా పొలములను గవర్నమెంటువారు ఫారెస్టుల క్రింద ఏర్పాటుచేయుటను పట్టిన్ని, ఇచ్చట పశువులకు ఉండవలసిన మెట్ట భూములు లేక పోవడమును పట్టిన్ని, ఇతర జిల్లాలలోయుండు గవర్నమెంటు అడవులకు మాజిల్లా పశువులను తోలిన పసరము 1-కి రు0-4-0 లవంతున పర్మిటు కట్టి పశువులు తోలుచుంటిమి. మాదురదృష్టముచే పసరము 1-కి రు 1-4-0 లు వంతున ఇటీవల వసూలు చేయున్నారు.

14. సెటిల్ మెంటు దరిమిల్లాన రైల్వే పోస్టల్, ఇన్కంటాక్సు, టెలిగ్రాము, రిజిస్ట్రేషన్ స్టాంపుటాక్సు, కోర్టుఫీజులు, స్టాంపులు వగైరా డ్యూటీలున్నా, ప్రతి విషయములోను పన్ను రేట్లున్నూ జాస్తి చేసియున్నారు.

15. ముఖ్యముగా ప్రతి ప్రభుత్వము లోను వ్యవసాయదారుని ఉత్సాహపరచుటకు మారుగా, అన్ని విధముల పన్నులు జాస్తివేసి, వసూలుచేసి, నిరుత్సాహ పరచుట చాలా ఘోరముగానున్నది.

16. భూములలో నుంచి ఉత్పత్తికాబడె వ్యవసాయదారుని గృహకృత్యమునకు అవకాశము గలిగే ప్రతిస్వల్పమునకు కూడా పన్నులు వసూలుచేయుటచేత చాలా విచార కరముగానున్నది.

17. ఇప్పుడు మేము పండించు ప్రతి వస్తువు ధరలు చాలాతగ్గిపోయినను, కూలీల రేట్లు యేమిన్నీ తగ్గలేదు. వ్యవసాయనిమిత్తము 30 మయిళ్ల దూరమునకంటె దూరమునుంచి అగష్టు, సెప్టెంబరు నెలలలోను, జనవరి, ఫిబ్రవరి నెలలలోను, ప్రతి సంవత్సరము వచ్చు కూలీలలో, 25 మంది కూలీలకుపయిగా వకస్టేషన్ లో రైలుయెక్కి మరియొక స్టేషన్ లోనే దిగిన యడల, నెలరోజుల వాయిదాతో రిటర్న్ టిక్కెట్ల క్రింద అర్థఛార్జీ చేయుచుండులాగున చేయించవలెను. పై విధముగా యేర్పాటు చేసినయడల రైతులు యిచ్చుచుండు కూలీలలో కొంతభాగమును తగ్గించుటకు వీలుకలుగును.

18. ఇదివరలోనే మాజిల్లా భూములకు తరంరేట్లు చాలాయెక్కువగా నిర్ణయించియున్నారు. ఇదియునుగాక కాలక్రమేణా కూలీల రేట్లు చాలాయెక్కువ అయినవి. ఇప్పటి కాల ధరలనుబట్టి ఇప్పుడు ఫలించె ఫలితములో ఖర్చులుపోను రయితులకు యెక్కువగా మిగులుట లేదు. కాబట్టి ఇప్పుడు అధిక రేట్లను విధించక, యావదంశములను చక్కగా విమర్శించి తరం రేట్లను తగ్గించుట న్యాయము.

19. పైన వ్రాసిన కలములలోని హాంశములను చక్కగా విమర్శించి, అధిక రేట్లను తగ్గించుచు, రయితుల యిబ్బందులను నివర్తించు లాగున శిఫారసు చేయుట ముఖ్య అవసరమని ప్రార్థించుచున్నాము. "ఒక రైతు"

నెల్లూరుజిల్లా నివేదిక

రంగనాయకులుగారు అసెంబ్లీ ప్రచారములో జిల్లాలో అన్నిభాగములు తిరిగి నోట్సు తేసుకొనిరి. నెల్లూరు జిల్లాలోని రైతుల స్థితిగతుల యిబ్బందులగూర్చి యొకరిపోర్టు వ్రాసి ప్రకటింప తలచిరి. ఎన్నికల తదనంతరం ఈరిపోర్టు వెలువడ గలదని తెలియుచున్నది.

రైతురక్షణసంఘ ఎన్నికల నిధి.

ఇదివరకు జమవచ్చిన పద్దులుగాక

శ్రీ గోగినేని పిచ్చయ్యచౌదరిగారు

(కృష్ణా మైనింగు కంపెని, గూడూరు)

విరాళము 100-0-0.

ఒక గుప్త విరాళము 1000-0-0.

పై రెండు పద్దులు వందనములతో వసూలుకొంటిమి.

జి. వి. సుబ్బయ్య,

నిడ్రౌలు కార్యదర్శి.

అసంబ్లీ

గిరిగారికే, ఓట్లనీయుము.

(రంగకే ఓటీయుమీ - శేశధంగము శేతోకుమీ అనుమాదిరి)

1. అంజయ్యసేయుండు - యనుగుబెట్టినవాడు
గంజాము, నైజాము - ఘనమైన పురుషుండు
రంజిల్లుచుండెడి - రైతుపక్షపుమేటి
గిరికి నీవోటీయుమీ - యింకనీ మరియాద నిల్పుకొనుమీ ॥

2. పరమకళ్యాణంబు - బడయువలనన్నతో
మరువకుండగనీవు - పరుగెత్తుచువచ్చి
పరమభక్తుడు రైతు - పాట్లుగాంచినయట్టి
గిరికి నీవోటీయుమీ - యింకనీ మరియాద నిల్పుకొనుమీ ॥

3. పరులకుపకారంబు - త్వరగ జేసినవాడు
విరివిగా కీర్తిచే - వరలుచుండెడివాడు
నిరతంబు రైతులను - కరుణించుచున్నట్టి
గిరికి నీవోటీయుమీ - యింకనీ మరియాద నిల్పుకొనుమీ ॥

4. యెల్లవారును మెచ్చ - నుల్లాసమందుచూ
చల్లగానికబ్బ - సౌఖ్యంబు నెంచుచూ
తల్లివలె హృదయమున - దయనుబూనినయట్టి
గిరికి నీవోటీయుమీ - యింకనీ మరియాద నిల్పుకొనుమీ ॥

బొబ్బిలి జమీందారీ
వావాం.

పురిజాల వెంకటప్పారావు.

నవంబరు 10

దర్శి, పొదిలి, కరణాలకు మనమి

అయ్యలారా!

నవంబరు 10 తేది అసెంబ్లీ ఎన్నికలు జరుగ నున్నవి. కాంగ్రెసువారు శ్రీ గోగినేని రంగ నాయకులుగారిని అభ్యర్థిగా నిలిపి వారిని తమ అందరి అభిమానములో గెలిపించనున్నారు.

రంగనాయకులుగారు రయితులకు జమీన్ రయితులకు చేసిన, చేయుచున్న సేవ వర్ణనాతీత ము. జమీందార్ల మొంగమాటములకు, జంకి నా యకులెవ్వరు జమీన్ రయితు ఉద్యమాన్ని నడు పుటకు భూనుకొనకుండిన తరుణమున ఈశ్వర దే చ్ఛచే, ఈనాయకుడు కంకణము గట్టుకొని, జమీందారులకు వారి పలుకుబడులకు జంకక, కొంకక, వారి దుండగముల నిశ్చయముగా వెల్లడి చేసి దిక్కులేక దీనావస్థలైన జమీన్ రయితులకు సర్వోత్సాహమును కల్పించి, గంజాము మొదలు చిత్తూరువరకు సంఘముల స్థాపించి, వారికి వెనుక అండయై నిల్చి పనిజేయుచున్నారు.

వెంకటగిరి రయితుల ఇక్కట్టులజూచి ఓర్వ జాలక, వారికి బాసటయైనిల్చి బాధకొల్గినప్పుడెల్లా రయితు ముంగిట దర్శన మొసగి అవసర సలహాల నిచ్చి వారికి సాయపడుచున్నారు.

నేటి జమీన్ రయితు బాధలు ఎన్నివిధాల వ ర్ణించినను తీరదు. కొంపల అమాంతముగా కా ల్చివేయు హెచ్చు శిస్తులు, అక్రమ వసూళ్లు, ఉద్యోగుల లంచాలు, కోర్టుకర్చులు, అక్రమ జప్తులు, అరెస్టు వారంట్లు, జాయింటు పట్టాలు, నీటిపారుదల దుస్థితులు, ఎండిన పండిన దిమా వసలేకుండుటాలు, అన్యాయపు పాలనలు, బ హు నాయకత్వాలు, ఎన్నోవిధాల కుంగిపోవు చున్నారు.

వీరిని ఈదుస్థితినుండి తొలిగించవలెనన్న, వీరి ఓగు బాగుల గూర్చి నిర్మొగమాటముగా వా దించి నిరంతరము స్వార్థరాహిత్యముతో పా టుబడు కొన్నిలు మెంబర్లు, అసెంబ్లీ మెంబర్లను స్వేచ్ఛముగా ఎన్నుకొనుటకు హక్కు కలిగి యుండవలెను.

ఈవిషయములో దర్శి, పొదిలి రయితులు మీచేతులలో చచ్చిపోవుచున్నారు. మీరు జమీందారుని, వారి తాబేదారులకు లొంగి వా రు చెప్పినట్లెల్లా రయితులచేత ఓట్లిప్పించి రయి తులకు స్వేచ్ఛను నాశనముజేసి మీరు లాభపడు చున్నారు.

రయితులు అమాయికులగుటచే తమకు ద్రోహుల్లే తాము దెచ్చుకొన్నట్లు గత ఎన్నికలలో జమీం దారునే తమ ప్రతినిధిగా ఎన్నుకొనిరి. దాని ఫలితమును గత సంవత్సరము ఎస్టేటుస్ ల్యాండు ఆక్టు సవరణకు వచ్చినప్పుడు ఈజిల్లానుండి పం పిన మెంబర్లు, జమీందార్లు, వారి మిత్రులగుటచే రయితులకు తీరని నష్టము కలుగజేసిరి. దీనికి కొంతవరకు మీరును భాధ్యులే!

సనాతన ఆయుర్వేద ఫార్మ[illegible]

(1) గనేరియా మిక్చర్:—[illegible] దినములలో గ్యారంటీగా కుదుర్చును. [illegible]
(2) జ్వరకేసరి:—అన్నివిధములైన జ్వరములను సమ్యక్ముగాపోగొట్టును ,, 0—12—[illegible]
(3) గృహసంజీవిని:—నైర్భూతకు, లోనికి పుచ్చుకొనుటకు పనికి వచ్చును. అనేకవ్యాధుల నివారించును. ,, 0—10—0
(4) నైట్ పిల్స్:—సుఖవిరోచనకారి. మలబంధమును పోగొట్టును. ,, 0—2—6
(5) గోరోచన మాత్రలు:—బిడ్డలకువచ్చు అన్నిజబ్బులకు వాడ తగిన సంజీవిని ప్యాకెటు ,, 0—2—6

పోస్టేజి ప్రత్యేకము:— వాడవలసిన విధానము, మందుతో పంపబడును.
ఏజంట్లు కావలెను. మంచికమీషన్ యివ్వబడును.

ఆర్. ముద్దుకృష్ణయ్య, ఆయుర్వేద డాక్టరు,
నాయుడుపేట, నెల్లూరుజిల్లా.

కాసరం జమీన్ రైతుల దురవస్థ.

పై శీర్షికక్రింద 12—10—34 తేది "కాసరం గ్రామ రైతు" వ్రాసిన విష యాలు అబద్ధమనియు, జమీన్ దారు శ్రీ కోలా శ్రీనివాసులు శెట్టిగారు రైతు లను దయతో చూచుచున్నారనియు, రైతులకు కావలసిన మడి అకు, వంట చేరుకు వగైరాలు ఉచితముగా యిచ్చు చున్నాడనియు, గ్రామస్థులు కొందరు చెరువుకట్టన నరకిన విప్పకొమ్మల విష యము జమీందారు విచారించి మన్నించి నారనే మొదలగు విషయాలతో పుల్లూరు తూర్పురెడ్డి వగైరా 55 మంది చేవ్రాలుతో మాకు వ్రాసిరి.

జ॥ రై॥ స॥

కావున ఈపర్యాయమయినను రయితులకు స్వేచ్ఛనిచ్చి పొదిలి, సన్నమూరు కరణాలవల ె మీవలనాలు చితాలు జమీందారు పెరుక్కొంటా డని భయపడి రయితుల గొంతులునొక్కి జమీం దారీ రయితులకు అత్యంత అపకారముచేసిన జ స్టిసు పక్ష అభ్యర్థికి ఓట్లనిప్పించక రయితు నా యకుడును, కాంగ్రెసు అభ్యర్థియు నైన శ్రీ గోగినేని రంగనాయకులుగారికే ఓట్లనిప్పించి మీ కు, జమీందార్లకు, ఆధారభూతులయిన రయితు క్షేమముకై పాటుబడెదరని మాప్రార్థన.

సరియొకమాట. ఎలెక్షనులో తామువొకరికి పనిచేసినను నేరమే కావున తాము ఏమిచేయక రై తుల యిష్టప్రకారము ఓటుచేసికొమ్మని యేసల హానిచ్చి వారిని బాధించక వదలిపెట్టెదరని మి మ్ములకోరుచున్నాము. రయితులు అమాయకులు, విద్యాగంధములేనివారగుటచే మీసోటికి దాపు గొనియుందురు. మీసామర్థ్యముకొరకు రయితు అభివృద్ధిని భంగపరచ వలదని మిమ్ములవేడు చున్నాము.

వె॥ వెంకటాద్రిరామానాయుడు,
కార్యదర్శి,
నె॥ జి॥ జ॥ రై॥ సంఘము.

టెండరు నోటీసు.

వాయిదా నవంబరు 10

డిపాజిటు

100 అసెంబ్లీఓట్లు

భూలోకములో ఎవరికైనా, అసుప త్రులుగాని, రోడ్లుగాని, బ్రిడ్జిలుగాని, ఉ ద్యోగాలుగాని, కంట్రాక్టులుగాని, కావ లెనని కోరేవారు ఈక్రింది చిరునామాకు నవంబరు 10 తేది సాయంత్రం 6 గంట లలోపల చేరునట్లు సీల్డు కవరులో టెండ రుపెట్టవలెను. ఒక్కొక టెండరుతోటి 100 అసెంబ్లీఓట్లు నవంబరు 10 తేదినాడు వారివారి పోలింగుస్టేషనులలో డిపాజిటు కట్టి అక్కడప్పుడే ఎలెక్షనువేళ సర్టిఫి కేటు చేయించి పంపవలెను. సదరు డిపా జిటుచేయని టెండర్లు చెల్లనేరవు. అంగీ కరించబడిన టెండరుదారులు నూటికి 10 రూపాయలు ప్రైవేటు చార్జీలక్రింద రహస్యముగా జమకట్టుకొని, అగ్రిమెంటు వ్రాసియివ్వవలెను. ఇతర విషయములు ఆఫీసులో బల్లక్రింద చెయిజాపు గుమా స్తానల్ల తెలుసుకోవచ్చును.

యల్. కె. రావు
ప్రపంచపు మహాశక్ యింజనీర్.
మాయలోకం

వెంకటగిరిలో పోలో ఆటలు.

శ్రీ వెంకటగిరి మహారాజాగారి జన్మ దిన మహోత్సవమున పోలో ఆట పందెములు ప్రారంభించిరి. బెంగుళూరు, సికింద్రాబాదు, గోల్కొండనుండి మూ డు టీములు పోటీచేసెను. వెంకటగిరి లోని జమఖానావారి ఎ. బి. టీములు పోటీచేసిరి.

నైజాములో గోల్కొండ టీమువారు జయమొందిరి.

(స్వ. విలేఖరి)

... అభ్యర్థి ... గారికే ఓటు నివ్వవలెను.

ఆంధ్రరాష్ట్ర జమీన్ రైతు సంఘకార్యదర్శి బ్ర|| శ్రీ|| కవ్వాప్రగడ మంగేశ్వర శర్మగారి ప్రకటన.

శ్రీ రంగాగారి అభ్యర్థిత్వము కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు ఎల్లరచేతను ఆమోదింపబడినది. ఆయన కాంగ్రెసు పార్లమెంటరీ బోర్డుచే నియమింపబడిరి. అభ్యర్థియే బోర్డువారి నిర్ణయమునకు పూర్వమే పోటీచేయుటకు పూనుకొనరాదు. ఒక పత్రికయొక్క తీరు కూడ మనకు అంగీకారముకాదు ... వారిని ప్రకటించి ... సమ్మతి ... ప్రచారమున్న చేయుట ఉచితము.

కాని ప్రజాస్వామ్య విధానమంతయు మెజారిటీ యభిప్రాయమును గౌరవించుట పయినే ఆధారపడియున్నది. ప్రస్తుత ప్రజాస్వామ్య విధానము లోపభూయిష్టమని తోచిన పుచ్చి రాజ్యాంగ చరిత్రలో నూతన ఘంతమ తోచినను ... సోవియట్ విధానములోకూడ మెజారిటీ అభిప్రాయము ప్రకారము మైనారిటీ అనుసరింపవలసినదే—మైనారిటీ అభిప్రాయమును తోసి పుచ్చి ... అభిప్రాయము ... మైనను ఒకవిషయము పై తీర్మానింపబడినదానిని ... తీర్మానింపబడినవెనుక ... "అంతఃకరణ స్వాతంత్ర్యములు" ... విధానము ఒప్పుకొనదు. అట్టి తీర్మానమును ... తప్పిపోయినవారిపై ... పడును. నవీన ప్రపంచములోని ... మిట్టున్నవి. ... అనుభవించుచున్న

దేశములలో ... అభిప్రాయమును (పార్టీలోనుండి గాని) ... సమున్న, ... యుక్తమని తెల్పుచున్నవి.

పరాధీనతలో యున్న మనదేశమునకు నేడు "స్వాతంత్ర్యముకన్న "ఐక్యత" అత్యవసరము. నిజముగా ... జాతీయ ఉద్యమాల ఫలితము గా లభించే "స్వాతంత్ర్యము" అనేది సాధించుటకు ... ఐక్యతయొక్క పరిమితి, ... మున్నది. ఈస్థితిలో కాంగ్రెసు పరమ సమ్మతికై, ... రంగాగారికి ... ఓటు నివ్వుటకంటె గుంటూరు నెల్లూరు ఓటర్లకు పరమ ధర్మములేదు. ప్రస్తుత కాంగ్రెసు విధానములో ... అభిప్రాయమును ... వర్తింపని మాటపర్యవేం. కాని అట్టివారు కూడ కాంగ్రెసుయొక్క ... కావున కాంగ్రెసు గౌరవమును నిలబెట్టుట వీరికిని ముఖ్యకర్తవ్యము. కాని నేడు గుంటూరు, నెల్లూరులలో జరుగుచున్న పోటీ, వాస్తవములో జమీందారుల ... జరుగుచున్నదే గావున పై సమస్య ఇక్కడ అంతగా ప్రసక్తి కనబడదు.

రెండవ విషయము — శ్రీ రంగాగారు నేలు ... ప్రస్తుతము ... యున్న ఆంధ్రరాష్ట్ర జమీందారీ రయితు సంఘము ... అధిక ప్రసక్తి ... కరాచీ కాంగ్రెసు తీర్మానములు జమీందారుల రయితులపై విధించు పన్నుభారమును తగ్గింపచేయుటకును, రయితులకు ... ఉపశమింప చేయుటకును అంగీకరించుచున్నవి. ఇక ... ఏలూరులో జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్ర జమీందారి రయితు మహాసభ "జమీందారీ సంస్థలు ప్రభుత్వము ద్వారా రద్దుకావలెను" అను ... దేశములో ... కోటికి ... ప్రజాళికను దేశము ... జమీందారు— రయితులకు ... రాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకు ... ప్రభుత్వమువారి అధికారమునకు లోబడి ... నిరంతర సంబంధము గలిగియు ... యున్నవి. పైగా ... అనేక ... జమీందారీ రయితుల బాధలను ... నిర్ణయమును ... ప్రకటించుటకు అవకాశము కల్గుచుండెను. అట్టి పరిస్థితులలో రయితులు ముఖ్యముగా జమీందారీ రయితుల వ్యవస్థను ... స్పష్టముగా ప్రకటించి ... ప్రాముఖ్యతను ... పనిని—అందులో రంగాగారికంటె మనిషి—

అక్కడ ... వివరము చేయలేదు. పైభాగ ... రంగాగారికి గల ... సంకోచించుటలేదు. ... పాండిత్యముగాని ... సహనము.

కనుక ... తెలిసియుండు నెల్లూరు, ... గా తమ ఓట్లను శ్రీ రంగాగారికి ... గుంటూరు నెల్లూరు ఓటరు సోదరులకు పరమ కర్తవ్యము. అప్పుడే వారు తమ స్వధర్మమును నిర్వహించినవారగుదురు ... ఓటును ... అనౌచిత్యమునున్న సోదరులకు నా సమ్మతి.

అసెంబ్లీ ఓటర్లకు

నవంబరు 10 తేది.

మీమీ పోలింగు స్టేషనులకువెళ్లి నాగనేని రంగనాయకులుగారికే ఓటు నివ్వవలెను.

జస్టీసువారి మాటలకు లోబడవలదు.

దేశ సేవకుడు.

బజరంగబలి జ్యోతిష్యం

(శ్రీ ... ఆజ్ఞా (ప్రశ్న)
(అనేక యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది)

తెనుగు ... ప్రశ్నలకు ఫీజు రూ 1—4—0.

ప్రశ్నలన్నియు ఒక కవరులో పంపిన యెడల ప్రశ్న కవరును ఒల్లకే పంపబడును.

జాతకచక్రము, తేది ప్రశ్న వ్రాసే కాలము తెలుపవలెను.

"తపాలనెలవు వేలు"

ఇంకా యితర వివరములకు వ్రాసేది.

అ. క. కృష్ణమాచార్యులు,

బజరంగబలి జ్యోతిషం, ...

చిందివరం (మార్గం) నార్తు ఆర్కాటు జిల్లా.

సురభి వైద్యశాల

సూలూరు పేట.

మాది కాళహస్తిలో కొన్ని తరములుగా జమీందారుల ఆశ్రయమున పేరు ప్రఖ్యాతుల సంపాదించిన సాంప్రదాయ వైద్యము.

క్షయవ్యాధులలో మావైద్యమునకు పెట్టినది పేరు.

"కెంపుల" లేహ్యము మాయింట తప్ప మరెచ్చటను లేదు.

మేముచేయు పరంగాది లేహ్యము పట్టి రు. 400 లగును.

ఈ ప్రకరణము మరెచ్చటను కానరాదు.

ఎట్టి కఠిన, దీర్ఘ, కర్మ వ్యాధుల నైనను భగవంతుని దయ గల్గిన కుదర్చగలము. మేము పోస్టుద్వారా వైద్యము చేయము.

మావద్దకు వచ్చిన వారికే మాత్రమే మావైద్యము లభించును.

సురభి కృష్ణయ్య,

ఆయుర్వేద వైద్యులు,

సూలూరు పేట, నెల్లూరు జిల్లా.

విశ్వనాథ వైద్యశాల

ట్రంకురోడ్డు, నెల్లూరు.

మావద్ద సిద్ధముగా అనేకవిధములైన ఔషధములు అప్పటికప్పుడే తయారుచే యబడినవి దొరకును. మా విక్రయశాలలో అనుభవజ్ఞు లగు వైద్యము ఉచిత సలహానిచ్చుట కు సిద్ధముగ నుందురు. ... ప్రతిదినము సాయంకాల ము ప్రధానవైద్యుల సలహాలభించును. సలహ నవారికి మాకేటలాగు ఉచితము గ పంపబడును. ప్రతి ముఖ్యస్థలముల లోను ఏజెంట్లు కావలెను. తరతరవైద్య ము మా కుటుంబములో వంశపారంపర్యము.

విశ్వనాథ సుబ్బరామ వైద్య,

ఆయుర్వేద శాస్త్రజ్ఞ,

(ప్రొప్రయిటరు).

దేశీయ పరిశ్రమలను ప్రోత్సహింపుడు!

స్వదేశీ సరకులనేగాని హిందూదేశ

ఆర్థిక దుస్థితిని బాపుడు!!

ప్రతితాలూకాలో కమీషను పైన సబుఏజంట్లు కావలయును.

గద్వాల్, కేరళ, మాంగ్లూ మొదలగు పరిమళముగు సబ్బులు
బెంగాలు, పోనటూరు కాగితములు, స్వదేశి
నిబ్బ పెట్టెలు, సిగరెట్లు, గొడుగులు
తదితర ఫ్యాన్సీ సామానులు
మిగుల నరసమైన ధరలకు
విక్రయించబడును.

ది నేషనల్ బిజినెస్ కార్పొరేషన్,

ఏజంట్సు అండ్ జనరల్ మర్చంట్సు,

పెద్దబజారు, నెల్లూరు.

సంపాదకులు, ముద్రాపకులు, ప్రకాశకులు, నెల్లూరు వెంకటేశ్వర్లు ... జమీన్ రైతు ముద్రాలయం, గాంధీపేట, నెల్లూరు.